

Handikap - hos psykolog og klier

PUBLISERT 5. desember 2013

Ordet «handikap» har sin opprinnelse fra loddtrekning, fra det å trekke et nr. opp av hatten, stikke hånden ned i luen? «the hand in the cap». Handikap er også blitt ordet for hestenes oppstilling på veddeløpsbanden. (...) Nettopp tilfeldighetens eller loddtrekningens lov gjelder for det klientel som de praktisk arbeidende psykologer driver med. Og over hele linjen, på livsarenaen stiller våre klienter med handikap. Vi sitter i et spill, vi trekker lodd for våre barn og deres skjebne, samtidig er vi selv som hester i et veddeløp – idet problemene øker, kravet og presset på den enkelte psykolog tiltar i en grad som gir oss følelsen av aldri noen gang å kunne komme til noe mål i det hele tatt.

Som faggruppe er vi etter hvert blitt handikapte i nesten alle ordets betydninger. En får behov for å stoppe hele løpet for om mulig å søke etter et mere brukbart utgangspunkt for oss alle – så vel for klienten, hans familie, som for oss selv. Vi er nemlig alle kommet mer eller mindre skjevt ut fra hoppet. Vår veddeløpsbane er velferdssamfunnet – der etter visse beregninger 20–25 pst. av alle barn – en eller annen gang i sin oppvekst vil trenge vår faghjelp på grunn av psykiske vansker og lidelser. Vi har avskaffet den gammeldagse fattigdom, den materielle nød – i stedet har vi fått en sjelelig og åndelig fattigdom. Vi møter ikke lenger fortidens og u-landenes fillete tiggerbarn, men vi møter i hopetall velferdsstatens tiggerbarn. Vi kan ha grunn til å begynne å se på oss selv som en slags nytt «forsorgsvesen» – på et annet plan.

Vi forkludrer ofte menneskebarnet helt fra starten av – slik at de må stille med handikap for resten av livet. Vi vet nemlig at systemet – slik det fungerer i forhold til barnets primære og sentrale behov, ofte kan skape psykiske forstyrrelser av så og si alle kategorier – fordi vi så langt fra har tatt konsekvensene av det vi vet – eller det vi burde vite – om de behov som menneskebarnets indre liv og utvikling krever. Vår viten om det psykiske liv og dens lovmessighet det er underlagt, fra svangerskapet til fødestuen – via spebarnshjem, småbarnshjem og andre institusjoner, har ikke slått igjennom – og systemet slik det ennå praktiseres – skaper hele barnepsykiatriens psykopatologi, lenge før noen av oss fagfolk kommer inn i bildet.

Foredrag holdt av cand. psychol. Anne-Marit Sletten Duve på årsmøtet 1968, publisert juni samme år

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 50, nummer 12, 2013, side 1203

